

Kampen om at producere bæredygtigt er gået ind. Bæredygtighed er et plus-ord, som alle er enige om rummer noget godt.

Det er ikke længere et spørgsmål OM bæredygtighed - men om HVORDAN bæredygtighed.

For hvad betyder bæredygtighed egentligt? Hvordan definerer man det? Og hvordan måler man det?

- Hvordan kan økologisk fødevarerproduktion forblive i den bæredygtige overhalingsbane, når nu også den konventionelle produktion melder sig på banen med bæredygtig intensiv produktion?
- Hvad kan økologer gøre for at være et hestehoved foran?
- Har økologer patent på det med bæredygtighed?
- Bliver det i fremtiden nødvendigt at kunne måle og dokumentere økologiske produkters bæredygtighed i forhold til krav fra lokale og globale markeder?
- Hvordan arbejder man med bæredygtighed?

Bæredygtighed – et plusord, der arbejdes på at finde en fælles forståelse af.

Bæredygtighed kom for alvor på verdens dagsorden i slutningen af 1980'erne, hvor Brundtland Kommissionen udgav rapporten VORES FÆLLES FREMTID. I den hedder det bl.a.:

"Menneskeheden har muligheden for at gøre udviklingen bæredygtig - til at sikre at den imødekommer de øjeblikkelige behov uden at gå på kompromis med de fremtidige generationers mulighed for at sikre deres behov." *Brundtlands-Kommissionens rapport, 1987*

Bæredygtighed betragtes ofte ud fra tre forskellige perspektiver:

- Et miljø-/ressource perspektiv
- Et økonomisk perspektiv
- Et socialt perspektiv

Der arbejdes i dag i forskellige regi med hvordan man skal definere bæredygtighed og hvordan man skal måle det.

IFOAM arbejder med bæredygtighed og økologisk best-practice. FAO arbejder med guidelines for bæredygtighedsvurderinger i landbrugs- og fødevarer systemer. Ligesom man i mange andre organisationer og i forskningsmiljøer arbejder med at udvikle principper og målemetoder for vurdering af bæredygtighed i forbindelse med fødevarerproduktion.

Udfordringen er at finde et fælles sprog for bæredygtighed, en holistisk tilgang til vurderingerne og en måde at føre det ud i livet på som medregner kompleksiteten og alle de mange dimensioner, man skal tage højde for, når man taler om bæredygtighed. Dertil kommer at bruge dette på den rigtige måde og være bevidst om, hvorvidt målet er at forbedre egen praksis eller at fortælle om verdenen, hvor gode vi er.

THE DILEMMA IS TO MEASURE **WHAT** MATTERS TO **WHOM** AND **HOW**?

Dilemma 1: Kommunikation af økologiens bæredygtighed

I de næste 20 år forventes bæredygtig produktion at komme til at spille en større og større rolle i Danmark og i verden. Der er fokus på ressourceknaphed og -optimering, og det faktum at befolkningstallet stiger.

Fødevarevirksomheder har i stigende grad behov for, at formidle til forbrugerne, hvad de gør på bæredygtighedsområdet og udvikle egne bæredygtighedskoncepter og -fortællinger. Også den konventionelle produktion lancerer slogans som "bæredygtig intensiv produktion" og "mere med mindre".

Et "Bæredygtighedsmærke" der går på tværs af konventionel og økologisk produktion - på linje med f.eks. Nøglehulsmærket og Svanemærket er måske ikke utænkeligt i fremtiden.

En anden mulighed er, at bæredygtighedskriterier inddrages under Ø-mærket.

- Hvordan skal den økologiske sektor forholde sig til markedsføring af bæredygtighedskriterier i samspil med Ø-mærket?
- Hvilke faktorer om bæredygtighed skal økologer og virksomheder lægge vægt på i kommunikationen til forbrugerne?

Vi mener at...

Dilemma 2: Økologi og madspild

Det samlede årlige madspild i Danmark er anslået til 540.000 ton. Værdien af det samlede danske madspild vurderes til mindst 8,4 milliarder kroner om året.

Der smides mere økologisk end konventionelt produceret mad ud, da det ofte har kortere holdbarhedsdato. Den kortere holdbarhed skyldes bl.a., at der ikke må tilsættes nitrit og andre former for konservering i den økologiske forarbejdning. Kun 49 ud af de 370 tilladte tilsætningsstoffer (E-numre) i EU er tilladte i økologiske produkter. *IFRO-rapport, Københavns Universitet, 2013*

Set i et bæredygtighedsperspektiv - hvordan kan dette dilemma håndteres?

- Skal det være ok med lidt konservering i økologisk mad – mod at madspildet begrænses – og ressourcerne udnyttes bedre?
- Skal de økologiske produkter fryses eller UHT-behandles, så de får en længere holdbarhed, eller skal man acceptere et større spild i salgsleddet og i de private husholdninger?
- Hvilke andre tiltag bør sættes i værk for at forhindre madspil?

Vi mener at...

Dilemma 3: Skal alle have råd til økologi?

Nettos slogan: "Alle skal have råd til Økologi" – har vundet genklang og gjort økologiske produkter tilgængelige for familien Danmark.

Andre segmenter i befolkningen efterspørger eksklusive high-end produkter og er villige til at betale f.eks. mere end 350 kr. pr. kilo økologisk ost.

Set i et bæredygtighedsperspektiv:

- Skal vi stramme økologireglerne op for at imødekomme de mest ambitiøse økologiske forbrugere, eller er det ok med de nuværende regler?
- Skal vi fortsætte med at producere økologi til alle forbrugersegmenter?

Vi mener at...

Dilemma 4: Bøffer til verden eller bønner til folket

”Det samlede forbrug af kød er på verdensplan femdoblet indenfor det seneste halve århundrede. Det har lagt stigende pres på begrænsede ressourcer som vand, kunstgødning, landareal, vegetabiliske fødevarer og energi, herunder biobrændsel.”

Den stigende efterspørgsel efter kød og energi er nu den drivende kraft bag de fleste større miljøproblemer, der sammen med mangel på vand, fødevarer og energi nu truer en fredelig global sameksistens. Den hastige forøgelse af jordens befolkningstal forværrer problemerne yderligere. *IFRO-rapport, Københavns Universitet, 2013*

Miljøbelastningen fra såvel konventionelt som økologisk kød er generelt meget større end for vegetabiliske produkter. Oksekød er suverænt den mest miljøbelastende fødevarer (ekstern miljøomkostning på > 100 kr./kg), mens den for vegetabiliske produkter er en faktor 1000 mindre (ekstern miljøomkostning på > 0,10 kr./kg). *Kilde: IFRO Rapport 223, Københavns Universitet*

Set i et bæredygtighedsperspektiv:

- Er det økologisk forsvarligt at producere kød, når det opsluger mange flere ressourcer pr. produceret enhed end planteprodukter?
- Bør miljøbelastningen indregnes i produkternes pris, dels som en regulerende faktor for hvor mange miljøbelastende varer, der bliver købt – og dels som finansiering af oprydningen efter miljøbelastningen?
- Hvordan bør denne viden påvirke den animalske produktion i Danmark?
- Kan man sige, at økologiens bæredygtighed skal ses i sammenhæng med måltidsvaner og kostsammensætning?

Vi mener at...

Økologiens styrker og svagheder – set i et bæredygtighedsperspektiv

På baggrund af Niels Halbergs oplæg om Økologi og Ægte Bæredygtighed, bedes I drøfte økologisk produktionens tre største styrker og tre største svagheder -set i et bæredygtighedsperspektiv. Tag eventuelt udgangspunkt i nedenstående inspirationsord.

Økologiens styrker – i bæredygtighedsperspektiv Det er en styrke at...	Økologiens svagheder – i bæredygtighedsperspektiv Det er en svagthed at...
1)	1)
2)	2)
3)	3)